

ใบความรู้ เรื่อง กฎหมายแรงงาน

กฎหมายแรงงาน หมายถึง ข้อบังคับที่รัฐได้บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเกี่ยวกับการจ้างและการทำงาน องค์กรของฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง การเจรจาต่อรองเกี่ยวกับสภาพการจ้าง การระงับข้อพิพาทแรงงาน การนัดหยุดงาน ปิดงาน งดจ้างงาน สหภาพแรงงาน ตลอดจนการกำหนดความคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง การจัดหางาน การสงเคราะห์อาชีพ และการส่งเสริมการทำงานเพื่อสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้เพิ่มพูนมากขึ้น

นายจ้าง หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้

ลูกจ้าง หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้นายจ้าง โดยประสงค์สิ่งตอบแทนเรียกว่าค่าจ้าง

โดยลูกจ้างจะต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น แต่นายจ้างจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้

สัญญาจ้างแรงงาน คือสัญญาที่เกิดขึ้นระหว่างคู่กรณีสองฝ่ายคือ ฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง ทำให้นายจ้างมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือตัวลูกจ้าง กล่าวคือ นายจ้างมีอำนาจในการว่ากล่าวตักเตือนลงโทษ ทางวินัย หักค่าจ้างเมื่อลูกจ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือระเบียบข้อบังคับ

1. การปฏิบัติตนระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง

1.1 ให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างให้ถูกต้องตามสิทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่กฎหมายคุ้มครองแรงงานจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

1.2 ให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างชายและหญิงในการจ้างงานเท่าเทียมกัน เว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้

1.3 ให้นายจ้างประกาศเวลาทำงานปกติให้ลูกจ้างทราบ โดยกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดของการทำงานแต่ละวันของลูกจ้างได้ไม่เกินเวลาทำงานของแต่ละประเภทงาน ตามบทบัญญัติของกฎหมาย แต่ต้องไม่เกินแปดชั่วโมงต่อวัน เว้นแต่งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้าง โดยเวลาทำงานปกติต้องไม่เกินเจ็ดชั่วโมงต่อวัน

1.4 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาในวันทำงาน เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากลูกจ้างก่อนเป็นคราวๆ ไป ในกรณีที่ลักษณะหรือสภาพของงานต้องทำติดต่อกันไป หรืองานฉุกเฉิน นายจ้างอาจให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาได้เท่าที่จำเป็น

1.5 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุด เว้นแต่ ในกรณีที่ลักษณะหรือสภาพของงานต้องทำติดต่อกันไป หรืองานฉุกเฉิน นายจ้างอาจให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดได้เท่าที่จำเป็น

1.6 ในวันที่มีการทำงาน ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีเวลาพักระหว่างการทำงานวันหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมง หลังจากทีลูกจ้างทำงานแล้วไม่เกินห้าชั่วโมงติดต่อกัน

1.7 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำปี สัปดาห์หนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน ต้องมีระยะห่างกันไม่เกินหกวัน

1.8 ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณีให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้า ปีหนึ่งไม่น้อยกว่า สิบสามวันโดยรวมวันแรงงานแห่งชาติ

1.9 ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันมาแล้วครบหนึ่งปีมีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปีได้โดยไม่น้อยกว่า หกวันทำงานต่อปี

1.10 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุดในงานที่อาจเป็นอันตราย ต่อสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้าง

1.11 ให้ลูกจ้างมีสิทธิลาป่วยได้เท่าที่ป่วยจริง การลาป่วยตั้งแต่สามวันทำงานขึ้นไป นายจ้างอาจ ให้ลูกจ้างแสดงใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง หรือของสถานพยาบาลของราชการ

2. การว่าจ้างแรงงานเด็ก

2.1 ห้ามใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีทำงานโดยเด็ดขาด

2.2 ห้ามใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ในกิจการบางประเภท และทำงานระหว่างเวลา 22.00 น. – 06.00 น. ทำงานวันหยุดและทำงานล่วงเวลา

2.3 ห้ามใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีในสถานเดินร่ำ รำวง หรือร้องเง็ง และสถานที่อื่น ตามที่กำหนดในกฎหมาย

2.4 ให้ลูกจ้างเด็กที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี มีสิทธิลาเพื่อรับการอบรม สัมมนา ที่จัดโดยสถานศึกษา หรือหน่วยงานของรัฐ โดยได้รับค่าจ้างแต่ไม่เกินสามสิบวันต่อปี

2.5 การว่าจ้างแรงงานเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ต้องแจ้งพนักงานตรวจแรงงานภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน

3. การว่าจ้างแรงงานหญิง

3.1 ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างหญิงทำงานตามที่กำหนดในกฎหมาย เช่น งานเหมืองแร่หรืองาน ก่อสร้างที่ต้องทำใต้ดิน งานผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิด เป็นต้น

3.2 ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างมีครรภ์ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 น. – 06.00 น. ทำงานวันหยุด และทำงานล่วงเวลา หรือทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด

3.3 ห้ามนายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างหญิงเพราะเหตุมีครรภ์

3.4 ให้แรงงานหญิงมีสิทธิลาเพื่อคลอดบุตร ครรภ์หนึ่งไม่เกินเก้าสิบวัน

3.5 ห้ามนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงานหรือผู้ตรวจงาน ล่วงเกินทางเพศต่อแรงงานหญิงหรือ เด็ก